

اذن ورود

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْکَ صَدَدْتُ مِنْ اَرْضِیْ وَ قَطَعْتُ الْبِلَادَ رَجَاءَ رَحْمَتِکَ فَلَا تَحْبِیْنِیْ وَلَا تَرُدَّنِیْ بِغَیْرِ قَضَاءِ حَاجَتِیْ وَ اَرْحَمْ ثَقَلِیْ عَلَی قَبْرِ اَبْنِ اَخِی رَسُوْلِکَ صَلَوَاتُکَ عَلَیْهِ وَ اَلْهَ بِاَبِیْ اَنْتَ وَ اُمِّیْ یَا مَوْلَا یَ اَقْبَتِکَ زَائِراً وَ اِهْدَا عَائِداً مِمَّا حَبَّتْ عَلَی نَفْسِیْ وَ اخْتَضَبْتُ عَلَی ظَهْرِیْ فَکُنْ لِیْ شَافِعاً اِلَی اللّٰهِ یَوْمَ قَمَرِیْ وَ فَاَقِیْ فَلَکَ عِنْدَ اللّٰهِ مَقَامٌ مَّحْمُوْدٌ اَنْتَ عِنْدَهُ وَجِیْهٌ

مروری بر «اولین‌ها» در حرم مطهر امام رضا (ع)

حرم مطهر امام رضا(ع)تاریخچه ای جالب توجه و جزئیاتی خواندنی دارد که در این گزارش به مرور برخی از این جزئیات جذاب می‌پردازیم:
به گزارش خبرگزاری فارس، این حرم اما جدای از عطر و بوی معنویت، عجایب تاریخی بسیاری دارد. ناشنیده هایی از «اولین ها» شامل اولین بنای ساخته شده، اولین گنبد، اولین ضریح و... که شاید بسیاری از زائران و مجاوران از آن بی خبر باشند. در ادامه به مرور جالب ترین «اولین ها» در حرم مطهر امام رضا (ع) می‌پردازیم.

● اولین بنای حرم مطهر

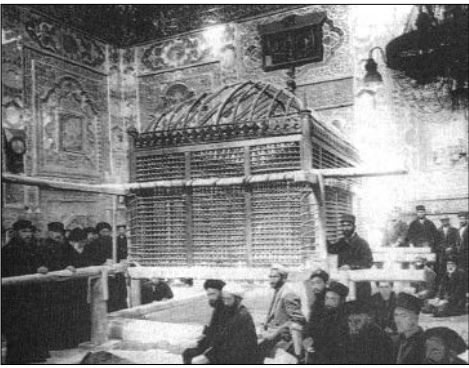
امام رضا(ع) در سال ۲۰۳ هجری قمری(در برخی روایات تاریخ به شهادت رسیدن امام رضا ۲۰۲ هجری قمری آمده است) در توس به شهادت رسیدند و بدن مطهر آن امام را در باغ حمید بن قحطبه و در کنار قبر هارون الرشید به خاک سپردند. در حقیقت نخستین بنای حرم مطهر همان بقعه هارون الرشید بود و پس از آن توس به مشهدالرضا تغییر نام پیدا کرد.

● اولین گنبد طلای حرم مطهر

اولین گنبد طلای حرم مطهر امام رضا(ع) در صحن بیرونی آن قرار داشته و دارای دو پوشش است. پوشش اول آن، گنبدخانه حرم بوده که به آن قبه می‌گویند و پوشش دوم که بر فراز آن قرار دارد، گنبد نام گرفته است. این گنبد در ابتدا با آجرهای زرد رنگ ایرانی ساخته و پس از آن با کاشی تزیین شد، سپس شاه طهماسب صفوی در سال ۹۳۲ هجری قمری، بدون آن که تغییری در اصل بنا ایجاد کند، آن را با خشت هایی از جنس طلا ساخت. جالب است بدانید که این گنبد بیش از ۲ قرن قدمت دارد. ارتفاع گنبد طلا از کف روضه منوره ۳۱ متر، محیط دور گنبد ۱۰/۴۲ متر و ارتفاع آن از اول طلا کاری تا نوک گنبد ۴۰/۱۶ متر است.

● اولین ضریح ساخته شده

این ضریح به دوران صفویه مربوط می‌شود و از آن زمان تا کنون پنج ضریح برای امام هشتم ساخته و نصب شده

پروردگارا من قاصد در گاه تواز سرزمین خود و وطن خویش گردیدم تا قطع بلاد و مسافت بسیار به امید رحمت تو پس مرا از آن در گاه کرم ناامید مساز و تا حاجتم روا مسازی باز مگردان و به رو آوردن به قبر مطهر فرزند علی برادر رسولت صلی... علیه و آله در حقم ترحم فرما. ای مولای من پدر و مادرم فدای تو باد! من به عزم زیارتت آمدم و به در گاه شما وارد شده و پناه آورده ام به شما از شر و عذاب آن چه بر خود خیانت کرده ام و بار سنگین گناه را به دوش کشیده ام تا تو به در گاه خداروز فقر و بینوایی ام مر اشفاعت کنی که تورا نزد خدا مقام محمود شفاعت است و نزد حق محبوب و آبرومندی.

فرزانهایی از زیارتنامه مخصوص امام رضا (ع)

گزارشی از مهم ترین اسناد تاریخی وقف در آستان قدسی امام رضا (ع)

سنّتی با قدمت بیش از ۵۰۰ سال در بارگاه رضوی

وقف، سنّتی نیکو و پسندیده است که از دیرباز در میان مردم ایران زمین جایگاه مهمی داشته، به عبارتی ایرانیان همیشه آماده مهربانی و بخشش بودند. در این میان، اسنادوقف نامه‌هایی که از دوره‌های تاریخی گذشته در گنجینه رضوی به یادگار مانده، روایتگر قدمت دیرینه سنت وقف در بارگاه ملکوتی رضوی است.

به گزارش آستان نیوز، محبان خاندان عصمت و طهارت(ع) در طول تاریخ با وقف اموال منقول و غیر منقول خود به حرم مطهر حضرت رضا(ع)، عرض ارادت خود را به این امام همام نشان دادند؛ آنان اموال منقولی نظیر قرآن‌ها، کتاب‌های خطی، جواهرات، اشیای نفیس موزه‌ای و... تا اموال غیر منقولی همچون خانه، زمین، باغ و مغازه را به این آستان مقدس وقف کردند. در این گزارش به مرور بخشی از تاریخچه وقف در بارگاه ملکوتی رضوی بر پایه اسناد تاریخی مرتبط با آن می‌پردازیم.

● از قدیمی ترین موقوفه تا سند وقفی

اسناد و شواهد موجود حاکی از آن است که قدمت قدیمی‌ترین موقوفه آستان قدس رضوی یعنی موقوفه عتیقی به اوایل دوره صفویه می‌رسد. در واقع «عتیق علی بن احمد ملک اسماعیل طوسی» مشهور به خواجه عتیق منشی، از دولتمردان منشیان در بار شاه اسماعیل صفوی و شاه طهماسب، در سال ۹۳۱ هجری قمری، ۲۲ رقبه را به حرم مطهر حضرت رضا(ع) وقف کرده است. بدین ترتیب موقوفات عتیقی، قدیمی‌ترین، وسیع‌ترین و بزرگ‌ترین رقبات وقفی این آستان مقدس را در برمی‌گیرد.

قدیمی‌ترین سند وقفی موجود در آستان قدس رضوی نیز مربوط به تاریخ نگاشته‌ای در پشت جلد قرآن خطی نفیسی است که در گنجینه رضوی در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. در این میان، قدیمی‌ترین نسخه‌های خطی وقفی، شامل جزوات قرآنی است که قدمت آن‌ها به اوایل قرن چهارم هجری قمری برمی‌گردد. از جمله قدیمی‌ترین این نسخه‌های وقف شده می‌توان به نسخه قرآنی متعلق به سال ۳۲۷ ه. ق که توسط «کنشواد بن املا س» حکمران اصفهان وقف شده، قرآن نفیس «ابن سیمجور» که در سال ۳۸۳ ه. ق به گنجینه روضه رضویه اهدا شده و قرآن خطی که «ابوالقاسم منصور بن محمد بن کثیر» در سال ۳۹۳ ه. ق به آستان قدس رضوی وقف کرده است، اشاره کرد. وقف‌نامه نسخه تفسیر ابوالفتح رازی، قدیمی‌ترین وقف‌نامه موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی است که قدمت آن به سال ۸۶۱ ه. ق بازمی‌گردد. این کتاب به منظور تکمیل کتابخانه، به آستان قدس رضوی وقف شده است. در این وقف‌نامه آمده است: «چون در میان کتاب‌های کتابخانه رضویه تفسیر معتبری برای استفاده عالمان وجود نداشت، این تفسیر روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن را به کتابخانه وقف می‌کنم».

● طومار علیشاهی؛ ارزشمند ترین سند وقفی

طومار علیشاهی، از قدیمی‌ترین و با ارزش‌ترین اسناد مربوط به تشکیلات اداری و موقوفات آستان قدس رضوی است که به همت علی‌قلی خان معروف

به علیشاه یا عادلشاه؛ والی خراسان و برادرزاده نادرشاه افشار و پس از مرگ نادرشاه و به قدرت رسیدن او در سال ۱۱۶۰ ه. ق تهیه شده است. این طومار سیاه‌های از کل موقوفات شناخته‌شده آستان قدس رضوی و مسجد جامع گوهرشاد، از ابتداتا زمان صدور طومار است. البته خود علیشاه نیز تعداد صد زوج ملک بر موقوفات پیشین افزوده است که وقف‌نامه جداگانه‌ای داشته و متأسفانه اکنون در دست نیست، اما رقبات آن در طومار ذکر شده است.

این طومار تاریخی به عنوان دلیلی بلامنازع و یک سند رسمی معتبر در محاکم قضایی همواره استفاده شده است. طومار عضدا الملک شامل تفصیل اسامی

جمع املاک، عتار (ملک و زمین زرعی)، خانات، حمامات و مستغلات وقفی متصرفی بالفعل سرکار فیض‌آثار است که به مهر ۵۵۳ نفر از علما، اعیان، اکابر و عظمای ارض اقدس مهور شده و اصل آن به طول ۹ متر و ۱۰ سانتی‌متر و عرض ۴۴ سانتی‌متر، در گنجینه رضوی نگهداری می‌شود.

آداب زیارت

آداب ۱۰گانه زیارت امام رضا (ع)

پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI . IR
برخی آداب زیارت را که حضرت آیت‌ا...
خامنیه‌ای در دیدار جمعی از پاسداران سپاه حفاظت ولی امر
در تاریخ ۸۲/۶/۱
بیان کرده‌اند، در جدول زیر منتشر کرده است:

به حضور امام توجه کنید: شرط اوّل قبولی زیارت این است که با حضرت «ملاقات» کنید؛ یعنی رفتن حرم و آمدن، صرف رفتن به یک مکان و بیرون آمدن نباشد؛ آن جایک موجودی و یک روح والاّیی حضور دارد؛ به این حضور توجه بکنید.

با امام حرف بزنید: «به چشم دیدن» لازمه ملاقات نیست؛ او هست و سخن شما را می‌شنود، حضور شما را می‌بیند، شخص شما را می‌بیند، با او حرف بزنید؛ این شدن زیارت. زیارت یعنی همین ملاقات.

سلام بدهید: انسان وقتی به ملاقات کسی می‌رود، با او احوال‌پرسی می‌کند، به او سلام می‌کند؛ همین، در ملاقات روح مطهر ائمه (علیهم‌السلام) و اولیاء الهی [هم] لازم است؛ باید رفت، سلام کرد، عرض ادب کرد.

با هر زبانی زیارت کنید: [زیارت] به هر زبانی هم می‌شود؛ [اگر] به همین زبان معمولی خودمان حرف بزنیم، این آداب ملاقات و زیارت صورت گرفته.

زیارت‌های ائمه را بخوانید: اگر بخواهیم بایک بیان شیوا و با مضامین خوبی حرف بزنیم، همین زیارت‌هایی است مثل زیارت مخصوصه امام رضا، زیارت امین... یا زیارت جامعه.

با دل حرف بزنید: با دل حرف بزنید. سعی کنید و لودود دقیقه، ولوپنج دقیقه، دل را فارغ کنید از بقیّه شاعّل‌ها و متعلّک کنید به معنویّتی که در آن جاحضور دارد و حرفتان را بزنید.

زیارت جامعه کبیره بخوانید: زیارت جامعه مثلاً شش هفت صفحه‌است، وقت کردید همه‌اش را بخوانید، وقت نکردید یک صفحه‌اش یا نصف صفحه‌اش را بخوانید.

در زیارت به مخاطبان متوجه باشید: در حالی‌که متن زیارت را می‌خوانید، ولومعنایش را هم ندانید، متوجّه باشید دارید خطاب به چه کسی می‌خوانید. اگر این‌شد، آن وقت می‌شود زیارت.

دل‌تان به امام متصل باشد: بعضی‌ها خیال می‌کنند باید بروند حتماً به ضریح بچسبند! این‌ها چون دل‌هایشان وصل نمی‌شود، می‌خواهند جسم‌ها را وصل کنند؛ چه فایده دارد؟ یکی هم ممکن است دورتر باشد، اما دل‌ش متّصل باشد؛ این خوب است.

داخل حرم نماز بخوانید، ذکر بگویید: در داخل حرم نماز بخوانید، نماز قضا بخوانید، نماز واجب بخوانید، نماز مستحبّی بخوانید، نماز برای پدر و مادر بخوانید، ذکر بگویید-لااله الا الله بگویید، تسبیحات اربعه بگویید- به هر طری‌که دل‌وصل باشد.

چکامه های زیارت

رهی معیری

دیده فرو بسته‌ام از خاکیان
تا نگرم جلوه افلاکیان
شاید از این پرده ندایی دهند
یک نفسم راه به جایی دهند
ای که بر این پردهٔ خاطر فریب
دوخته‌ای دیدهٔ حسرت نصیب
آب بزن چشم هوسناک را
با نظر پاک ببین پاک را
آن که در این پرده گذر یافته است
چون سحر از فیض نظر یافته است
خوی سحر گیر و نظر پاک باش
راز گشایندهٔ افلاک باش
خانهٔ تن، جایگه زیست نیست
در خور جان فلکی نیست، نیست
آن که تو داری سر سودای او
برتر از این پایه بود جای او
چشمهٔ مسکین نه گهر پرور است
گوهر نایاب به دریا در است
ما که بدان دریا پیوسته‌ایم
چشم ز هر چشمه فرو بسته‌ایم
پهنهٔ دریا چو نظر گاه ماست
چشمهٔ ناچیز نه دلخواه ماست
پرتو این کوکب رخشان نگر
کو کبهٔ شاه خراسان نگر
آینهٔ غیب‌نمارا ببین
ترک خودی گوی و خدارا ببین
هر که بر او نور «رضا» تافته است
در دل خود گنج رضایافته است
سایه شه مایهٔ خرسندی است
ملک «رضا» ملک رضامندی است
کعبه کجا؟ طوف حرمش کجا؟
نافه کجا، بوی نسیمش کجا؟
خاک ز فیض قدمش رز شده
وز نفشش نافه معطر شده
من کی‌ام؟ از خیل غلامان او
دست طلب سوده به دامان او
درة سرگشته خور شید عشق
مرده، ولی زندهٔ جاوید عشق
شاه خراسان را، دربان منم
خاک در شاه خراسان منم